

KÉK VERS

(*Blaues Gedicht*)

B.-nek

PETER HANDKE

Mélyen az éjszakában
újra világosság támadt
Kívülről bezúzva
föleszmélten kezdtem el
összecsomósodni
Érzéktelenül nyilallt belém a fájdalom
lélegzetről lélegzetre
egyre jobban
„Csak most ne ébredjek föl” gondoltam
és visszatartottam lélegzetemet
De túl késő volt
Újra rám tört az értelmetlenség

Még sohasem éreztem magam ennyire
kisebbségben
Kinn az ablak előtt
semmi más nem volt a túlérőn kívül
Először csak néhány madár dalolt
majd olyan sok
hogy az éneklés
lármává vált
a levegő zajtérre
szünet és vég nélkülivé

A csüggedtségtől
 hirtelen többé emlékezés sem volt
 sem a jövő gondolatai
 Hosszan kinyújtva feküdtem félelmemben
 nem mertem
 kinyitni szemem
 átéltem újra a téli éjszakát
 amikor egyetlenegyszer sem
 fordultam egyik
 oldalamról a másikra
 összekuporodva akkor a hidegben
 most kinyújtva
 analfabétán az iszonyattól kívül
 önmagamon

A levegő
 milyen magasan sivitott!
És akkor
 egyszerre csak
 az ablak előtt egészen közel
 egy mélyebb fütty a madárzajban
 egy zenedobozdallam —
 „Egy ember” gondoltam
 betűzve a halálfélelemtől
 és megizzadtam
 mozdulatlanul
 „Az aki a jellegtelen szörnyből a
 meggyilkolandóvá
 az emberek nélküli reggel előtti fényben . . .”
 Félelemgomolyok szálltak fel a pincelépcsőn
 és a bennem lévő **ÉSZEMBER**
 hallgatózott:
 a dallam megismétlődött
 megismétlődött —
 „Ilyen egyhangúan egyetlen madár sem füttyül
 a szörny ki akar gúnyolni
 mélyfekete ajkával
 vigyorog”
 gondoltam **ÉN**
 A fénynek

ha hunyorítottam
olyan színe volt mint azokban az időkben
amikor még hittem a pokolban
és a füttyülő szörny az ablak előtt
hangtalanul rázta csuklóját
mintha csak komolyra akarta volna fordítani
„Akkoriban ezt nem Freddy Quinn énekelte?”
gondoltam
„Vajon melyik madár lehet” az észlény
Aztán fölébredt a gyerek mellettem
és kiabálni kezdett
hogyan nem tud aludni
„Végre” mondtam
odamentem hozzá
tele egoizmussal
és megnyugtattam
Garázsajtó csapódott
az első koránkelő munkába indult
A következő nap estéjén elutaztam

A hosszú dombú hullámzó helyek
a nagy tetszetős városban
a szabad tájnak ezek az ismétlődései
dombhorizontjaival
a házak között
a városba
ezekre a terekre
áthelyezett táj
amiben az embert mint egyébként sehol másutt
elfogta a horizont utáni vágy . . .
Amikor kimásztam a föld alatti üregekből
ebben a városrészben
az esőfelhők homálya uralkodott
és a következőben
már égtek a lámpák
A hasamból
életézés szállt fölfelé
hogyan fölnevettem
órák teltek el az utcai kávéházakban
sörivással

Néztem
és emlékeztem
nézve emlékeztem
néztem
anélkül hogy vágyakoztam volna
az emlék is
vágy nélküli volt
Semmit sem akartam rögzíteni
nem mentem moziba
az utcán maradtam
hunyorogtam
mindig ha a nézéstől
elbárgyultam
De én képes voltam nézni és nézni
anélkül hogy némává váltam volna!
Mindenkit elfogadtam
és megértettem
mert mindenki idegen volt számomra
Még gyilkosommal is megérthettük
volna egymást
Ő volt a hasonmásom
Szüntelenül új autók
tűntek elő messze
a púpos tér mélyéből
az esti ég olyan kék volt
hogy még maga a járdára szaró
kutya
is elvarázsoltnak tűnt
Hitetlenkedve csóváltam fejem
egyszerre csak én lettem A TÁRGYILAGOS
ÉLŐ
Furcsán elfeledetten nyugodott a vessző
a lábak között
Mélységes mélyből
emelkedett föl az öröm
és megváltoztatott
„Képes vagyok boldog lenni” gondoltam
„Irigyeljetek is érte!”

Naphosszat magamon kívül voltam
és mégis úgy

ahogy lenni akartam
Keveset ettem
keveset ittam
csak önmagammal beszélgettem —
igénytelen a boldogságtól
megszólíthatatlan a kíváncsiságtól
önzetlen
és öntelt
amiben
az öntudat
mint a BENNSŐSÉGESSÉG
az önzetlenségen
én
mint egy megelevenedett gép
Minden véletlenül történt
hogy megállt egy autóbusz
és hogy én fölszálltam
hogy a menetjegyem érvényességi határáig
utaztam
hogy addig jártam az utcákat
amíg a táj másmilyen nem lett
hogy a másmilyen vidéken is túlmentem
Úgy éltem
ahogy éppen jött
többé nem HABOZTAM
KÖZVETLENÜL reagáltam
semmi KÜLÖNÖSET nem éltem meg
a nem „Egyszer láttam”-ot
éltem át csak
A macskák a nagy temetők
mauzóleumaiban leleselkedtek
Nagyon kis párok ültek a kávéházakban
és közösen fogyasztották a Salade Niçoise-t . . .
Saját elememben
kötöttam

De álmaimban
még nem voltam érdektelen
A csigaember
visszamaradt nyálnyoma

Nem szégyelltem magam
nem is idegeskedtem
Vágnélküliségbe helyeztem magam
amikor sokat ittam
A lecsukódó szempillák terhessé váltak
A mellettem elmenők statiszták voltak
akik úgy tettek mintha főszereplők lennének
„Levi's-farmer-emberek” gondoltam
„Reklámfelülettestek!”
— „Amivel mindent elmondtam rólatok!”
gondoltam
a korábbi szimpátia nélkül
A kedvetlenségtől felszínessé váltam
Amit csak láttam
megérinteni is véltem
olyan sötétnek
és akadékoskodónak
tűnt számomra
Amikor egy alkalommal fizettem
a pénz úgy kunkorodott
a kereskedő lélegzetétől
mint hernyó
a tűzhelylapon
Bőrömben nem éreztem
jól magam
mindenem viszketett
Többé már nem izzadtam olyan gondtalanul
Az arcvonások
a rossz helyeken . . .
És a kutyaszarral
díszített sugárutak . . .
„Micsoda elvárás
ez tőletek Afrikából importált kölykök
azokkal az állatian távollevő szemeitekkel
előlem a csatornába fordulni!”
Föladtam
és elutaztam egy másik városba
ahol barátaim voltak

Érzéketlen szállítási tárgy
a szállítóeszközökben

Önfeledt
egészen a kéznek
a vaj szagát
és a mintha a kezdetek óta úgy lenne
a műanyag borító alatt
a felvágottét
és a frissítőzsebkendőét
érezkező hajlandóságáig!
Gondozott
igen
mint egy fizető
Hajlékot kapni
igen
egy egységnek egy részét
Mindazonáltal:
egy MÁSIK értelmetlenség
halálfélelem nélkül
Szívem nem dobogott senki felé sem
és a város újra idegen volt számomra
a hangos bizalmas előjelektől
Este nyolc óra után
a kapukat bezárták
és én telefonáltam
hogymehessek
Barátom sötét lakásában
elmerültem ültem
zúgó fülekkel
és hallgattam saját lélek nélküli hangomat
A boldogságban csak a boldogságra tudtam
emlékezni
a boldogtalanságban csak a boldogtalanságra
Leverten meséltem
milyen boldog is voltam

Aztán
a keféletről beszélgettünk
A szexualitás kifejezésétől
fesztelenséget nyertünk
a továbbiakhoz
A hozzánk csatlakozókat már

személyeskedőn üdvözlöttük
és ők megszabadítva elvesztették
idegenségüket
A külvárosi kocsmákban
már a belépéskor is
ott folytattuk képzelgéseinket
ahol a parkolóhely keresésekor
megszakítottuk
Mindezt minden érzékiség nélkül
Az autóbuszok emeletén
vadidegen emberek mosolyogtak
ha hallottak bennünket
és otthonosan érezték magukat mellettünk
Micsoda exhibicionizmus
egyikünk rögtön
hirtelen valami másról kezdett el beszélni!
De mindig akadt valaki
aki a másokban vélte
fölfedezni a nemiségre való célzást...
Eközben senki sem beszélt önmagáról
csak képzelődtünk
soha az igaz történetek fájdalmát
Ahogy itt a környezet kivirult
a vágy semmi másra mint a jelenlétre:
a savanyú bor őszintesége a
henger alakú poharakban
Csak nem abbahagyni
kérem nem abbahagyni!
A trágárságokban
a sötét újkor
leírhatatlan részletei sorakoztak
elveszett összefüggéseikké
Halló
itt az értelem újra!
Végre éjfélkor többé már nem
saját szomorú arcomat kell látnom
Magamrahagyottan is
jól őrzötten ültem
utólagos gondolataim között
Nyugodtan figyeltem

kinyúlt tagom
ahogyan az a szívdobbanásoktól rángatózott
Jól éreztem magam
hogy semmit nem éreztem magamról
„A farkam” mondtam
személytelenül

Aztán komolyra fordult
és a komolyság olyan hirtelen jött
hogy én azt szerettem volna
ha nem is rólam van szó
Aztán kíváncsi lettem
majd tapintatlan
Egy nővel a következő illemhelyre fogok
menni
Az enyelgésből
nincs több trágárság
sem élc
a „kefélés” helyett most azt mondtam
„le szeretnék feküdni veled”
— ha valamit egyáltalán mondtam
Kerekre rágtam körmömet az ujjaimon
nehogy túl nagy fájdalmat okozzak
Az érzékiségben
hirtelen semmit sem tudtam
nevén nevezni
Azelőtt a legártatlanabb dologban is
megleltem a szexualitás metaforáját
most
a megéltben
a szexuális műveleteket mint
valami más metaforát éltük meg
A mozgások emlékeztettek
mire emlékeztettek?
A hangok a
tárgyi világ hangjai voltak
Az illat a . . .
Egyáltalán nem kellett lehunynom szemem
hogy egészen más eseményeket éljek meg
mint amilyenek előttem zajlottak

és a „valós” képek
a „tények” leírása aközben
inkább tetszőleges
mintsem tárgyilagos lenne
csak a „másmilyen” képek voltak
amelyekbe az „igaziak” egyre jobban és jobban
beleringattak
és a „másmilyen” képek
nem allegóriák voltak
hanem a kellemes érzés által
megszabadított pillanatok
a múltból
— ahogy most épp
egy sültre emlékezem a fűben
almával a tuskéiben
Jel
melyet a lélegzettel a tudat mélyéről föl
kell hozni . . .
Így tudtam gyengéd lenni
anélkül hogy szerettem volna
és a bőr a sarkakon
a halovány köldök
és a boldog nevetés
nem mondott egymásnak ellent
és mindegyik külön-külön
egymásban összefonódott:
a levelek az ablak előtt
a magát énekszóval felébresztő gyerek
egy fachwerk-stílusban épült ház a szürkületben
a világoskék az útmenti szentképes fákon
azokból az időkől
amikor még hitt az ember az öröklétben
„Igen, nyeld el!”
„A szépség az információ egy formája” gondoltam
én
forrón tőled
és az emlékektől
„Te kényszerítesz arra
hogy olyan legyek
mint amilyen lenni akarok” gondoltam

Hogy létezem
elkezdett
számomra valamit jelenteni —
Nem abbahagyni!
És éppen most akadtam meg
amikor észrevettem
milyen hirtelen ért véget a vers

BATA János fordítása

